

INFORMATOR

DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Pińczów 2021

Informator został przygotowany przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie oraz psychologa z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Pińczowie.

WSTĘP

Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw oraz wolności.

Stosowanie przemocy wobec członka rodziny (osoby najbliższej, osoby wspólnie zamieszkującej lub wspólnie gospodarującej), w tym dzieci jest przestępstwem oraz poważnym problemem społecznym.

Bardzo poruszającym aktem przemocy jest przemoc wobec dzieci. Niemal codziennie media donoszą o kolejnych porzuconych noworodkach, dzieciach maltretowanych przez swoich rodziców lub ich partnerów. Szacuje się, że kilkadziesiąt tysięcy dzieci w Polsce jest maltretowanych przez najbliższych. Na temat przemocy od kilku lat mówi się głośno piętnując to zjawisko. Zmieniło się w tym zakresie również prawo wprowadzając coraz skuteczniejsze procedury chroniące ofiary przed sprawcą.

Również służby społeczne, których zadaniem jest walka z przemocą podnoszą swoją wiedzę i umiejętności w celu skuteczniejszej realizacji zadań samorządów terytorialnych. Mimo prowadzonych działań samorządów oraz kampanii społecznych wiele osób doznaje przemocy w swoim domu. Nie mówią o tym zjawisku, boją się i wstydzą. Często też czują się winne zaistniałej sytuacji. Niniejszy informator ma na celu przybliżenie problemu przemocy w rodzinie i wskazanie aspektów przemocy.

1. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. 2005 Nr 180 poz. 1493)

Przemoc w rodzinie – jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny. Narażanie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszanie godności, nietykalności cielesnej, wolności, w tym seksualnej, powodującej szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywoływanie cierpienia i krzywdy moralnej u osób dotkniętych przemocą.

RODZAJE PRZEMOCY :

- **Fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej.** Intencjonalne zachowanie powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.
- **Psychiczna - naruszenie godności osobistej.** Stosowanie przymusu i gróźb np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.
Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.
- **Seksualna - naruszenie intymności.** Zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.
- **Ekonomiczna - naruszenie własności.** Celowe niszczenie czyjejs własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.
- **Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.** Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

W cyklu zjawiska przemocy można wyróżnić następujące fazy :

1. Narastania napięcia, w której zaczyna pojawiać się agresja.
2. Ostrej przemocy, w której następuje wybuch agresji.
3. Miodowego miesiąca, kiedy sprawca przeprasza i obiecuje poprawę.

Najczęściej w fazie ostrej przemocy lub zaraz po niej ofiary poszukują pomocy. Natomiast w następnej fazie wycofują się z kontaktu z osobami udzielającymi pomocy, mając pozorne poczucie odzyskiwania kontroli nad sytuacją. To wycofanie się, podobnie jak fakt dalszego pozostawania w związku ze sprawcą, może wydawać się niezrozumiałe.

Osoby żyjące w związkach, w których występuje przemoc mogą :

- mieć niskie poczucie własnej wartości,
- odczuwać brak kontroli nad własnym życiem, brak wiary we własne siły,
- wstydzić się do tego stopnia, by ukrywać obrażenia fizyczne i psychiczne, izolując się społecznie i emocjonalnie,
- mieć historie własnych doświadczeń bycia maltretowana lub być świadkiem maltretowania matki, akceptować ten fakt jako typowy los kobiety,
- być pozbawionej siły, która pozwoliłaby im na wyjście z sytuacji przemocy,
- być zależne, godzić się na obrażenia, dla „dobrej rodziny”,
- mieć idealne wyobrażenie o związku, łudzić się, że mogą zmienić partnera,
- nie posiadać umiejętności upominania się o swoje prawa i uczucia.

Osobom doświadczającym przemocy często towarzyszy :

- apatia,
- lęk,
- depresja,
- uczucie ciągłego zmęczenia,
- niekompetencja,
- poczucie winy,
- wrogość,
- rezygnacja oraz przekonanie, że nie ma wpływu na bieg wydarzeń.

Osoby krzywdzące izolują partnerów od rodziny, przyjaciół, w związku z czym nie mają one oparcia w nikim. Aby przetrwać podporządkowują się sprawcy.

Często ofiary usprawiedliwiają zachowania sprawcy np. „On staje się agresywny tylko wtedy, gdy pije”. Osoby doświadczające przemocy są skłonne do zapomnienia i przebaczenia. Chcą aby przemoc się skończyła i jednocześnie często chcą utrzymywać relacje z partnerem.

CZY ZDARZA SIĘ, ŻE KTOŚ BLISKI:

- odpycha Cię, policzkuje, uderza, szarpie?
- obrzuca Cię obelgami, wyzwiskami?
- mówi ci, że jesteś głupia, że do niczego się nie nadajesz?
- zmusza Cię do robienia rzeczy, które Cię poniżają?
- dusi, kopie, obezwładnia, wykręca ręce?
- grozi Ci, że Cię zabije lub dotkliwie zrani?

- obwinia Cię za swoje agresywne zachowanie, mówi Ci, że wszystkiemu Ty jesteś winna?
- zmusza Cię do pożycia seksualnego?
- zmusza Cię do uprawiania praktyk seksualnych, które Ci się nie podobają?
- straszy Cię, że pobije twoich przyjaciół, jeśli będą próbowali Ci pomóc?
- grozi, że zabierze Ci wszystko (dzieci, pieniądze, dom), jeśli nie będziesz mu posłuszną?
- przeprasza Cię, rozpieszcza prezentami po tym, jak Cie pobił?
- pobił Cię tak dotkliwie, że wymagałaś pomocy lekarskiej lub leczenia szpitalnego?
- sprawia, że czujesz się zagrożona w swoim domu?

2. MITY I STEREOTYPY DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE

Mity i stereotypy usprawiedliwiają stosowanie przemocy. Przyczyniają się do ukrycia czy zbagatelizowania problemu, przez co utrudniają prawidłowe zareagowanie na akty brutalności czy okrucieństwa wobec bliskich. Dają sprawcy sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają w nim pewność siebie i poczucie bezkarności. Warto, zatem wiedzieć, co jest mitem i stereotypem, aby nie ulegać fałszywym przekonaniom dotyczącym przemocy w rodzinie. Poniżej zaprezentowano kilka ze stereotypów, stanowiących pewien społeczny sposób „usprawiedliwiania” przemocy domowej.

Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa nikt nie powinien się wtrącać

Nieprawda

Przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem, tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych. Fakt zawarcia małżeństwa, czy mieszkanie pod jednym dachem nie stanowi okoliczności zezwalającej na przemoc ani nie znosi odpowiedzialności za popełnianie czynów karnych przez prawo.

Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego

Nieprawda

Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej.

Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar

Nieprawda

Przemoc to nie tylko działania pozostawiające siniaki, złamania czy oparzenia, to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, groźenie, zastraszanie.

Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył

Nieprawda

Nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie bez względu na to co zrobił czy powiedział. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych.

Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych

Nieprawda

Przemoc domowa nie jest sprawą rodzinną, jest przestępstwem ściganym przez prawo. Policja jest powołana dla ochrony bezpieczeństwa osób, zapobiegania popełnianiu przestępstw i ścigania sprawców przestępstw bez względu na to czy ofiara należy do rodziny sprawcy czy nie. Blisko 90% badanych uważa, że w przypadku przemocy w rodzinie ktoś powinien interweniować, a 80% badanych uważa, że powinna to robić policja. Pozostali wskazują na innych członków rodzin i sąsiadów (OBOP, grudzień 1997).

Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc

Nieprawda

Ofiary przemocy domowej zawsze próbują się bronić, ich działania są jednak mało skuteczne. Wypróbują różne, często nieracjonalne strategie obronne, które w konsekwencji powodują nasilenie przemocy.

To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy

Nieprawda

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Jeżeli nie zostaną podjęte stanowcze działania wobec sprawcy - przemoc się powtórzy. Policja zwykle jest wzywana w ekstremalnych sytuacjach, gdy przemoc ma już długą historię.

Gdyby naprawę ofiara cierpiała odeszłaby od sprawcy

Nieprawda

Ofiary naprawę cierpią, nikt nie lubi być bitym i poniżanym. To, że ofiary nie odchodzą od sprawcy wynika zwykle z ich zależności od sprawcy, z trudności mieszkaniowych, z przekonań odnośnie małżeństwa, z nacisków jakim są poddawane ofiary ze strony sprawcy, a także rodziny, kolegów, sąsiadów.

Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol

Nieprawda

Nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny dokonywane pod jego wpływem. Alkohol jedynie ułatwia stosowanie przemocy, sprawcy często piją po to, by znęcać się i bić swoich bliskich, a stanem nietrzeźwości próbują usprawiedliwić swoje zachowania, by uniknąć odpowiedzialności.

Gwałt w małżeństwie nie istnieje

Nieprawda

Gwałtem jest doprowadzenie innej osoby do poddania się czynowi nierządnemu lub do wykonania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub postępek (patrz art. 168 k.k.) i nigdzie nie jest napisane, że nie dotyczy to osób bliskich napastnika. Każdy ma prawo do decydowania o swoim życiu intymnym, akt ślubu nie odbiera tego prawa.

Osoby używające przemocy muszą być chore psychicznie

Nieprawda

Nie ma bezpośredniego związku między przemocą a chorobą psychiczną. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia całkowitej kontroli i władzy nad drugą osobą

3. CO MOŻESZ ZROBIĆ KIEDY DOŚWIADCZASZ PRZEMOCY

Nie czekaj i nie zwlekaj z podjęciem decyzji o przerwaniu przemocy. Dlatego gdy doświadczasz przemocy nie obawiaj się prosić o pomoc. Najpierw możesz poszukać wsparcia u zaufanej osoby (matki, ojca, członka rodziny, przyjaciela) lub skorzystaj z pomocy oferowanej przez organizacje pozarządowe np.: posiadające infolinie oraz instytucje, których zadaniem jest niesienie pomocy dla osób doświadczonych.

1. W przypadkach przejawów przemocy w rodzinie i zagrożenia bezpieczeństwa Twojego lub dzieci bezwzględnie powiadom Policję (997 lub 112) lub zawiadom prokuraturę.
2. W sytuacji doznania obrażeń ciała w wyniku działań sprawcy, powiadom pogotowie ratunkowe (999 lub 112). Możesz domagać się od lekarza wystawienia bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie. Zaświadczenie to może zostać wykorzystane w sądzie w przypadku wszczęcia postępowania jako dowód przeciwko sprawcy.
3. Wsparcia prawnego, psychologicznego i socjalnego udzielają instytucje szczebla samorządowego zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 149 z późniejszymi zmianami). Możesz zgłosić się do najbliższego gminnego ośrodka pomocy społecznej (zespół interdyscyplinarny) lub powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz ośrodka interwencji kryzysowej.
4. Sprawcy przemocy (również za ich zgodą) mogą uczestniczyć w zespołach korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie zorganizowanych przez powiatowe centra pomocy rodzinie, które mają za zadanie zmianę postaw i zachowań sprawcy. U osób stosujących przemoc.
5. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie doświadczającej przemoc w rodzinie udziela się również pomocy w formie:
  - poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
  - interwencji kryzysowej i wsparcia,
  - ochrony przed dalszym krzywdzeniem m.in.: poprzez uniemożliwienie sprawcom przemocy w rodzinie korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazu kontaktowania się i zbliżania do osoby pokrzywdzonej,
  - zapewnienia osobie doświadczającej przemocy bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
  - zapewnienia osobie doświadczającej przemocy pomocy w uzyskaniu mieszkania w przypadku kiedy nie ma ona tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu.
6. Jeśli chcesz, aby osoba stosującą przemoc została ukarana złóż zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na najbliższym Komisariacie Policji lub w prokuraturze wraz z wnioskiem o ściganie sprawcy tego przestępstwa.

Jeśli zdecydujesz się na opuszczenie domu, zabierz ze sobą ważne dokumenty: dowód osobisty, paszport, legitymację ubezpieczeniową, akty urodzenia dzieci, obdukcje lekarskie, karty kredytowe, książeczki zdrowia, zaświadczenia lekarskie i recepty, polisy ubezpieczeniowe, prawo jazdy, dowód rejestracyjny samochodu, akt własności domu, umowę najmu mieszkania, wyrób dodatkowy komplet kluczy do domu (samochodu) i schowaj je w bezpiecznym miejscu.

PAMIĘTAJ !!!
ZA AKT PRZEMOCY ODPOWIADA WYŁĄCZNIE SPRAWCA.

4. ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny składa się z przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, instytucji ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych, prokuratorów oraz innych instytucji, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadaniem zespołów interdyscyplinarnych jest koordynowanie i integrowanie działań przedstawicieli w/w jednostek w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań profilaktycznych w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach o możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W ramach Zespołów Interdyscyplinarnych mogą być powoływane grupy robocze.

5. GRYPY ROBOCZE

Grupa robocza, grupa wsparcia dla pomagających. Skład grupy roboczej jest odzwierciedleniem przedstawicieli instytucji, które są członkami Zespołu interdyscyplinarnego. Grupy robocze mogą być tworzone w związku z wystąpieniem przemocy rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Zadania grup roboczych:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Członkowie Zespołów interdyscyplinarnych lub grupy roboczej zapraszają na swoje posiedzenie osobę doświadczającą przemocy w rodzinie. Na posiedzeniu członkowie zespołu lub grup dokonują analizy sytuacji rodziny

– wypełniają formularze „Niebieska karta – część C” Zespół lub grupa opracowuje indywidualny plan pomocy dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i jej rodziny, zawierający propozycje działań pomocowych. W planie pomocy zapisuje się działania, które były podejmowane we współpracy z instytucjami przez osoby świadczące dotkniętej przemocy mające na celu poprawę ich sytuacji życiowej. Indywidualny plan pomocy w zależności od sytuacji i okoliczności jakie zaistnieją w związku z przemocą w rodzinie może ulegać modyfikacji i zmianom. Zespół interdyscyplinarny lub grupa robocza podejmuje również działania w stosunku do sprawcy przemocy, który zostaje wezwany na posiedzenie Zespołu. Przez Zespół podejmowane są następujące działania w stosunku do tej osoby:

- diagnoza sytuacji rodziny,
- poinformowanie o konsekwencjach popełnionych czynów,
- wskazanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych,
- rozmowa na temat ewentualnego nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków lub innych,
- informacje o działaniach, które powinien podjąć sprawca w celu zaprzestania stosowania przemocy.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupę roboczą w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie i indywidualnych przypadkach.

6. PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”

Procedura „Niebieskiej Karty” - prowadzona jest niezależnie od innych postępowań i w szczególności postępowania karnego, rodzinnego lub cywilnego. Procedura ta przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadanie dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wdrożenie procedury ma na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. W realizacji niebieskiej karty przewiduje się udział osoby dotkniętej przemocą w rodzinie tj.: przy zgłoszeniu przemocy w rodzinie – „Niebieska Karta - część A”. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby doświadczającej przemocy w rodzinie. Formularz „A” Niebieskiej Karty wypełnia przedstawiciel policji, jednostki organizacyjnej pomocy społecznej - pracownik socjalny, przedstawiciel ochrony zdrowia- lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, przedstawiciel oświaty- nauczyciel, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, który poweźmie w toku prowadzenia czynności służbowych podejrzenie o stosowaniu przemocy w rodzinie. Formularz „A” Niebieskiej Karty służy zebraniu niezbędnych informacji o okolicznościach zdarzenia m.in.: dane osobowe rodziny (osoby doznającej przemocy oraz sprawcy przemocy), formy, czas, okres trwania przemocy oraz miejsce zdarzenia, ewentualni świadkowie. Dane te zbiera się od osoby doświadczającej przemocy w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby przy zapewnieniu jej bezpieczeństwa. Osoba doświadczająca przemocy otrzymuje pouczenie w formie „Niebieskiej karty - Część B”. Pouczenie w przypadku dziecka doświadczającego przemocy w rodzinie przekazuje się rodzicom, opiekunom dziecka. Pouczenia nie przekazuje się osobie wobec, której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Formularz „Niebieskiej Karty - Część A” jest przekazywany Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego, który jest zobowiązany do jak najszybszego wezwania zespołu lub grupy roboczej w celu udzielenia pomocy osobie doznającej przemocy w rodzinie oraz podjęcia działań w stosunku do sprawcy przemocy. W ramach tej procedury przygotowany jest plan pomocy rodzinie. „Niebieska Karta - Część C”. Dla podopiecznego o stosowanie przemocy w rodzinie przeznaczona jest „Niebieska Karta - Część D”. Na posiedzeniu członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz "Niebieska Karta – Część C". Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wypełniają formularz "Niebieska Karta - D" w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Niestawiennictwo osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie wstrzymuje prac zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Spotkanie z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie!!!"

Zakończenie procedury Niebieskiej Karty następuje w przypadku:

1. Ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.
2. Rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań.
O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły.
W sytuacji realizowania procedury Niebieskiej Karty przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego są zobowiązani do poinformowania o tym fakcie organy ścigania (Policję, Prokuraturę).

6. PRAWO A PRZEMOC W RODZINIE

Polskie prawo (Kodeks karny) ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

- znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - art. 207 k.k.;
- uderzenie człowieka lub naruszenie jego nietykalności cielesnej w inny sposób - art. 217 k.k. (ściganie przestępstwa odbywa się z oskarżenia prywatnego);
- pozbawienie człowieka wolności - art. 189 k.k.;
- grożenie innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadniona obawę, że będzie spełniona - art. 190 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego);
- wzbudzanie u innej osoby uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia lub naruszenie jej prywatności poprzez uporczywe nękanie - art. 190a § 1 k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej, w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia określonego stanu - art. 191 k.k.;
- utrwalanie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, przez użycie wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstępem, albo rozpowszechnienie wizerunku nagiej osoby lub w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody - art. 191 a k.k. (ściganie na wniosek pokrzywdzonego);
- doprowadzenie innej osoby do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem (zgwałcenie) oraz doprowadzenie nie w ten sam sposób innej osoby do poddania się innej czynności seksualnej lub wykonania takiej czynności - art. 197 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego); Przystępstwo to popełnia również małżonek, który dopuszcza się zgwałcenia współmałżonka!
- spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci: pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia bądź innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej lub znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała -art. 156 k.k.;
- spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, w wyniku którego pokrzywdzonym jest osoba najbliższa -art. 157 § 1 i2k.k.;
- uporczywe uchylanie się od wykonania ciężącego z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to narażanie jej na niemożność;

- zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego) - art. 209 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego, organu opieki społecznej lub innego właściwe go organu);
- kradzież lub kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej - art. 278 k.k. i art. 279 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego);
- niszczenie, uszkodzenie cudzej rzeczy lub czynienie jej niezdatną do użytku - art. 288 k.k. (ścigane na wniosek pokrzywdzonego);
- porzucenie wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - art. 210 k.k.;
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego poniżej lat 15 albo osoby nieporadnej ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, wbrew woli osoby powołanej do opieki lub nadzoru - art. 211 k.k.;
- obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszczenie się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadzenie jej do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania - art. 200 k.k.;
- rozpijanie małoletniego, przez dostarczanie mu napoju alkoholowego, ułatwianie jego spożycia, lub nakłanianie go do spożycia takiego napoju - art. 208 k.k.

Podstawowym celem postępowania karnego jest aby w razie stwierdzenia popełnienia przestępstwa jego sprawca został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej oraz uwzględniony został prawnie chroniony interes pokrzywdzonego. Funkcjonariusz Policji ma prawo zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie stwarzającego bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia ludzkiego.

Masz prawo do ubiegania się o państwową kompensatę.

Kompensata jest świadczeniem pieniężnym przyznawanym ofierze lub osobie jej najbliższej, w tym osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, w razie doznania w wyniku działań sprawcy ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci:

- pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej, **Zgodnie z Ustawą z dnia 07.07.2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw (Dz. U. z 2005r. Nr 169, poz. 1415 z późn. zm.)**
- niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała,
- innego naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia innego niż wyżej opisanego trwający dłużej niż 7 dni.

Kompensatę przyznaje się jedynie wówczas i w takiej wysokości, w jakiej osoba uprawniona nie może uzyskać pokrycia kosztów (utraconych zarobków lub innych środków utrzymania, kosztów związanych z leczeniem i rehabilitacją oraz kosztów pogrzebu, będących skutkiem popełnienia przestępstwa) od:

- sprawcy przemocy w rodzinie;
- z tytułu ubezpieczenia;
- ze środków pomocy społecznej;
- albo z innego źródła lub tytułu, niezależnie od tego, czy sprawca przestępstwa został - oskarżony lub skazany.

Kompensatę przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej lub prokuratora, który należy złożyć do sądu rejonowego miejsca zamieszkania osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, w maksymalnym terminie 2 lat od dnia popełnienia przestępstwa. Po upływie tego terminu osoba nie może żądać przyznania kompensaty. Kompensata wypłacana jest pokrzywdzonemu przez sąd i nie może przekroczyć 12.000 zł.

7. GDZIE SZUKAĆ POMOCY ?

W CELU ZYSKANIA KOMPLEKSOWEJ POMOCY MOŻESZ ZGŁOSIĆ SIĘ DO WŁAŚCIWEJ INSTYTUCJI:

- Ośrodka Pomocy Społecznej / Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Komisariatu Policji,
- Prokuratury i Sądu,
- Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

LISTA INSTYTUCJI POMOCOWYCH, ORGANIZACJI POZARZADOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY

- Policja – tel. 997 lub 112
- Pogotowie Ratunkowe – tel. 999 lub 112
- Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
- tel. 800 120 002 (czynny przez całą dobę)

Dzwoniąc pod numer telefonu 800 120 002 uzyskasz wsparcie, pomoc psychologiczną, informacje o możliwościach uzyskania pomocy najbliższego miejsca zamieszkania.

TELEFONICZNA PORADNIA PRAWNA

możesz uzyskać potrzebną poradę prawną

(22) 666 28 50 - poniedziałek, wtorek, godz. **17:00-21:00**

PORADNIA E-MAILOWA

możesz też pisać w sprawach związanych z przemocą w rodzinie na adres mailowy:

niebieskalinia@niebieskalinia.inf

Zespoły Interdyscyplinarne działające na terenie Powiatu Pińczowskiego :

L.p.	Zespół Interdyscyplinarny - siedziba	Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego	Nr telefonu	Adres do korespondencji
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie	Agnieszka Socha	(41) 356 52 50 (Pon– Pt: 7:30 - 15:30) 691 491 987 (całodobowo)	Michałów 115, 28-411 Michałów
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kijach	Aneta Woźniczko	(41) 356 80 09, wew. 32,34, (Pon: 10:00-18:00) (Wt- Pt: 7:30-15:30) 500 185 933 (całodobowo)	Kije 16, 28-404 Kije
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej	Agnieszka Gil	(41) 356 16 33, wew. 22, (Pon – Pt: 7:30 - 15:30)	ul. Sienkiewicza 79, 28-425 Złota
4.	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Działoszycach	Elżbieta Popiołek	(41) 352 60 05, wew. 27, (Pon – Pt: 7:15 - 15:15) 785 685 752 (całodobowo)	ul. Skalbmierska 5, 28-440 Działoszyce
5.	Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pińczowie	Marcin Kozłowski	(41) 357 24 32 (Pon: 8:00 - 16:00) (Wt- Pt: 7:30 - 15:30)	ul. Złota 7, 28-400 Pińczów

**Instytucje i organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu
Pińczowskiego :**

L.p.	Nazwa Instytucji, organizacji pozarządowych	Adres	Nr telefonu
1.	Prokuratura Rejonowa w Pińczowie	ul. 1 Maja 10, 28-400 Pińczów	(41) 358 21 60
2.	Sąd Rejonowy w Pińczowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Pińczowie	ul. 3 Maja 12, 28-400 Pińczów	(41) 246 22 08
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie	ul. Zacisze 5, 28-400 Pińczów	(41) 357 60 01 wew. 301, 302,303
4.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Pińczowie	ul. Żwirki i Wigury 40, 28-400 Pińczów	(41) 357 35 75 wew. 3

**Komisariaty Policji obejmujące zakresem działania teren Powiatu
Pińczowskiego :**

L.p.	Nazwa	Adres placówki	Telefon
1.	Komenda Powiatowa Policji w Pińczowie	ul. Floriańska 4, 28-400 Pińczów	47 805 32 00
2.	Komisariat Policji w Działoszycach	ul. Kościuszki 42, 28-440 Działoszyce	47 805 32 43

Źródła:

1. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493).
2. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011, Nr 209, poz. 1245).
4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. 2010 nr 201 poz. 1334).
5. Prezentacja pt: Renata Durda – Przedstawicielka Ogólnopolskiego Pogotowia dla ofiar przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.
6. Informator dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie przygotowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.